استظهار از ادله شرعیه و استخراج تابع ارزش؛ مثال کراهت در بیان آیت‌الله بهجت

شاگرد۲: اگر در لسان ادله و روایات به ما روایتی برسد که از میزان مصالح و مفاسد افعالی، به ما خبر آورده باشد که فلان فعل مبغوض شارع و فلان فعل محبوب شارع است و ... . این روایت الآن در مقام انشاء است یا اخبار از مقام اقتضاء است؟

استاد: اگر لسان دلیل در استظهار عقلاء، طوری است که شارع متشرعه را در جریان امر گذاشته که من یک تابع ارزش تشکیل داده‌ام و این و آن ورودی است و خروجی آن نسبت به کسر وانکسارشان این است، آن جا مقامات مختلف می‌شود. شبیه آن را حاج آقا زیاد می‌فرمودند. می‌فرمودند ریخت کراهت این است که ضعیف و شدید می‌شود؛ حتی تا جایی که برطرف می‌شود. یعنی خود شارع کاری کرده که به مکلف می‌گوید روی حساب نوع، مکروه است اما خودت نگاه کن. یعنی گاهی وقتی کسر و انکسار می‌شود این کراهت اخف می‌شود. گاهی این کسر و انکسار به قدری شدید است که کلاً آن جهت مرجوحیت کراهت از بین می‌رود. این مطلب درستی است. یعنی در بعض مقامات، فقیه می‌تواند از دلیل استظهار کند که کسر و انکسار خود حکم را شارع به دست مجتهد داده ای به دست مکلف داده. در اینجا مشکلی نیست. اما در احکام وجوبی و ... فرق می‌کند.

والحمد لله رب العالمین

بازبینی #1
ایجاد شده 2 مه 2026 12:46:39 توسط ... .
به روزرسانی شده 2 مه 2026 12:47:10 توسط ... .